

18 總舖師的圍爐菜

過年暝，
Kuè-nî-mê,

家家戶戶攏咧圍爐，
ke-ke-hōo-hōo lóng teh uī-lôo,

桌頂的年菜若欲豐沛，
toh-tíng ê nî-tshài nā beh phong-phài,

這就愛看厝裡的彼个總舖師的功夫囉！
tse tō ài khuànn tshù--lí
ê hit ê tsóng-phòo-sai ê kang-hu --looh!

會記得細漢的時，
Ē-kì-tit sè-hàn ê sī,

猶閣是農業社會，
iáu-koh sī lōng-giáp siā-huē,

毋管是煮三頓，
m̄-kuán sī tsú sann tng,

抑是洗身軀的燒水，
iáh-sī sé-sin-khu ê sio-tsuí,

攏是用大灶燃柴的，
lóng sī iōng tuā-tsàu hiānn-tshâ--ê,

無通像這馬用電、
bô thang tshiūnn tsit-má iōng tiān,

燃 gá-suh 遐爾仔利便。
hiānn gá-suh hiah-nī-á lī-piān.

因為攏愛共厝裡鬥相共，
In-uī lóng ài kā tshù--lí tau-sann-kāng,

所以較早的囡仔逐个攏嘛會曉燃大灶。
sóo-í khah-tsá ê gín-á tàk ê lóng mā ē-hiáu hiānn tuā-tsàu.

阿母就是阮兜的總舖師，
A-bú tō sī guán tau ê tsóng-phòo-sai,

日頭猶未落山，
jít-thâu iáu-buē lòh-suann,

伊就開始無閒咧款圍爐菜矣。
ì tō khai-sí bô-îng teh khuán uī-lôo-tshài --ah.

阿母通常會對上厚工的先來，
A-bú thong-siōng ē uì siōng kâu-kang--ê sing lâi,

頭一項就是封肉！
thâu tsit hāng tō sī hong-bah!

豬肉買轉來著愛先燃滾水燙過，

Ti-bah bé--tng-lâi tiòh-ài
sing hiann kún-tsuí thng--
kuè,

豬毛著愛巡看剛有清氣無？
ti-mng tiòh-ài sùn khuànn
khou ū tshing-khì --bô?

閣愛先乍過一遍油，
Koh ài sing tsànn-kuè tsit
piàn iū,

才會使下落去炕。
tsiah ē-sái hē lōh-khì
khòng.

繼落去著愛用慢火炕予爛，
Suà--lōh-khì tiòh-ài iōng
bān-hué khòng hōo nuā,

阮阿爸伊上愛食這項芳閣餛的封肉。
guán a-pah i siōng ài
tsiàh tsit hāng phang koh
khiū ē hong-bah.

另外，
Līng-guā,

圍爐一定愛食的閣有魚仔，
uī-lōo it-tīng ài tsiàh--ē
koh ū hī-á,

魚仔著愛煎予赤，
hī-á tiòh-ài tsian hōo
tshiah,

食起來才會芳閣酥。
tsiàh --khí-lâi tsiah ē
phang koh soo.

有魚嘛著愛有雞，
Ū hī mā tiòh-ài ū ke,

早起阿母就去挽茄苳葉欲來翕茄苳
雞，
tsá-khí a-bú tō khì bán
ka-tang-hiòh beh lâi hip
ka-tang-ke,

聽講食了會開脾。
thiann-kóng tsiàh-liáu ē
khui-pī.

彼種滋味有影是芳 kòng-kòng，
Hit tsióng tsu-bī ū-iánn
sī phang-kòng-kòng,

有夠好食！
ū-kàu hó-tsiàh!

過年過節，
Kuè-nī kuè-tseh,

阿母攏會炊甜粿、菜頭粿恰發粿。
a-bú lóng ē tshue tinn-
kué, tshài-thâu-kué kah
huat-kué.

等祖先拜煞，
Tán tsóo-sian pài suah,

暗時欲圍爐的時陣，
àm-sī beh uī-lōo ē sī-
tsūn,

攞會煎一寡甜粿恰發粿，
lóng ē tsian tsit-kuá
tinn-kué kah huat-kué，

因為序大講：「過年時，食予發一
下，
in-uī sī-tuā kóng: “Kuè-nī
sī, tsiáh hōo huat--tsit-
ē,

討一个好吉兆啦！」
thó tsit ē hó kiát-tiāu
--lah!」

啊若食菜頭粿講是好彩頭，
Ah nā tsiáh tshài-thâu-kué
kóng sī hó tshái-thâu，

彼若閣煎過是有夠芳的啦！
he nā koh tsian--kuè sī ū-
kàu phang--ê --lah!

搵豆油膏上著味，
Ùn tâu-iû-ko siōng tiòh-
bī，

這項是我上愛食的。
tsit hāng sī guá siōng ài
tsiáh--ê.

有一種芥菜會當做長年菜、長壽菜，
Ū tsit tsióng kuà-tshài ē-
tàng tsò tng-nī-tshài，
tng-siū-tshài，

是寒人才有的，
sī kuānn--lâng tsiah ū--ê，

家己菜園仔就有種。

ka-kī tshài-hng-á tō ū
tsing.

若焅湯，
Nā kûn thng，

攞毋免摻味素，
lóng m̄-bián tsham bī-sòo，

湯頭就真甘甜！
thng-thâu tō tsin kam-
tinn!

猶閣有阿媽家已豉的鹹豬肉，
Iáu-koh ū a-má ka-kī sinn
ê kiām ti-bah，

切切咧用寡蒜仔落去芡芳炒炒咧，
tshiat-tshiat--leh iōng
kuá suàn-á lòh-khì khiàn-
phang tshá-tshá--leh，

阿公干焦用來配飯，
a-kong kan-na iōng-lâi
phuè p̄ng，

就會當食幾若碗！
tō ē-tàng tsiáh kuí-nā
uánn!

日頭已經落山，
Jit-thâu í-king lòh-suann，

阿母叫阮遮的囡仔緊共碗箸排予好
勢，
a-bú kiò guán tsia-ê gín-á
kín kā uánn-tī pài hōo hó-

sè,

準備通圍爐！

tsún-pī thang uî-lôo!

所有的年菜攞煮好捧上桌矣，

Sóo-ū ê nî-tshài lóng tsú
hó phâng tsiūnn-toh --ah,

這時陣大灶內面的火，

tsit sî-tsūn tuā-tsàu lāi-
bīn ê hué,

猶睹一點仔火種，

iáu tshun tsit-tiám-á hué-
tsíng,

阿母攞會問阮講：「敢欲園寡番薯
入去炆？」

a-bú lóng ē m̄ng guán kóng:
“Kám beh khng kuá han-tsî
jíp-khì pû?”

若講著彼款滋味，

Nā kóng-tiòh hit khuán

tsu-bī,

帶有一點仔臭火焦的芳，

tài ū tsit-tiám-á tshàu-
hué-ta ê phang,

是到今猶予我誠數念的氣味，

sī kàu-tann iáu hōo guá
tsiānn siàu-liām ê khì-bī,

嘛是囡仔時代的記持！

mā sī gín-á sî-tāi ê kî-
tî!

會當食著一桌遮爾仔腥臊的圍爐菜，

Ē-tàng tsiáh-tiòh tsit toh
tsiah-nī-á tshenn-tshau ê
uî-lôo-tshài,

著愛感謝上辛苦的總舖師，

tiòh-ài kám-siā siōng sin-
khóo ê tsóng-phòo-sai,

他就是阮阿母啦！

he tō sī guán a-bú --lah!